

DE ONDERWIJSVISITATIE
VERKORTE PROCEDURE
Journalistiek

De Bachelor in de Journalistiek aan de Arteveldehogeschool

www.vluhr.be Brussel - mei 2018

vluhr

**DE ONDERWIJSVISITATIE - VERKORTE PROCEDURE
JOURNALISTIEK - ARTEVELDEHOGESCHOOL**

Ravensteingalerij 27
1000 Brussel
T +32 (0)2 792 55 00
F +32(0)2 211 41 99

Het rapport is elektronisch beschikbaar op www.vluhr.be/kwaliteitszorg

Wettelijk depot: D/2018/12.784/6

DEEL I	ALGEMEEN DEEL	5
	De onderwijsvisitatie – verkorte procedure	
	Bachelor in de Journalistiek – Arteveldehogeschool	7
DEEL II	OPLEIDINGSRAPPORT	13
	BIJLAGEN	25
Bijlage 1	Personalía van de leden van de visitatiecommissie	26
Bijlage 2	Bezoekschema	28

DEEL 1

Algemeen deel

DE ONDERWIJSVISITATIE VERKORTE PROCEDURE

Bachelor in de Journalistiek

1 Inleiding

In het voorjaar van 2013 heeft de visitatiecommissie Journalistiek in opdracht van de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR), de professionele opleidingen in de Journalistiek geïnspecteerd. Dit initiatief kaderde in de werkzaamheden van de VLUHR op het vlak van de externe kwaliteitszorg.

De bevindingen, conclusies en aanbevelingen van de visitatiecommissie werden vastgelegd in het visitatierapport "Journalistiek", dat werd gepubliceerd op 29 januari 2014.

De betrokken opleidingen hebben vervolgens een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO). De professioneel gerichte bacheloropleiding in de Journalistiek aan de Arteveldehogeschool kreeg van de NVAO een accreditatie met beperkte geldigheidsduur. De accreditatie werd toegekend voor een periode van 3 jaar, met name tot 30 september 2018.

2 Verkorte procedure

De decreetgever voorziet dat de accreditatie van een opleiding met een beperkte geldigheidsduur plaatsvindt via een verkorte procedure. Een nieuwe externe beoordeling (m.i.v. een gepubliceerd rapport) moet worden uitgevoerd. Op basis daarvan neemt de NVAO een besluit dat zij publiceert in een accreditatierapport.

Onderhavig rapport bevat de resultaten van de externe beoordeling van de professioneel gerichte bacheloropleiding in de Journalistiek aan de Arteveldehogeschool. De beoordeling werd uitgevoerd door een visitatiecommissie, samengesteld uit onafhankelijke experts (cfr. infra) en gecoördineerd door de VLUHR. De beoordeling van de opleiding heeft, zoals decretaal bepaald, alleen betrekking op die generieke kwaliteitswaarborgen die als onvoldoende werden beoordeeld, in casu generieke kwaliteitswaarborgen 2 (onderwijsleeromgeving) en 3 (gerealiseerd niveau).

3 De visitatiecommissie

3.1 Samenstelling

De visitatiecommissie die deze ‘verkorte’ visitatie uitvoerde, bestond uit leden met vakdeskundige, werkvelddeskundige, onderwijskundige, internationale, studentgebonden- en auditexpertise. De commissie bestond uit vijf commissieleden waaronder één commissielid uit de oorspronkelijke visitatiecommissie. De commissie voor de verkorte procedure werd op 6 november 2017 door de VLUHR ingesteld, gevolgd door een positief advies van de NVAO, d.d. 13 november 2017.

De commissie was als volgt samengesteld:

- **Bart Brouwers**, (voorzitter) hoogleraar journalistiek en mediastudies Universiteit Groningen, Nederland
- **Nicholas Lataire**, hoofdredacteur VTM Nieuws
- **Sarah Van Leuven**, docent vakgroep communicatiewetenschappen, Universiteit Gent
- **Tammy Schellens**, hoofddocent pedagogie, Universiteit Gent
- **Tine Oyen**, studente bachelor drie journalistiek, Hogeschool PXL, Hasselt

Patrick Van den Bosch, stafmedewerker Kwaliteitszorg verbonden aan de Cel Kwaliteitszorg van de VLUHR, trad op als projectbegeleider en secretaris.

Voor korte curricula vitae van de commissieleden wordt verwezen naar bijlage 1.

4 Werkwijze

Ter voorbereiding van de verkorte visitatie heeft de betrokken opleiding een zelfevaluatie-rapport opgesteld waarin de opnieuw te beoordelen generieke kwaliteitswaarborg(en) werd(en) besproken. Het zelfevaluatierapport werd op 29 september 2017 aan de Cel Kwaliteitszorg van de VLUHR overgemaakt, die het op haar beurt aan de commissieleden bezorgde. De visitatiecommissie kreeg aldus de gelegenheid deze informatie zorgvuldig te bestuderen en het bezoek grondig voor te bereiden.

Het bezoek van de visitatiecommissie vond plaats op 8 en 9 november 2017. Tijdens het bezoek heeft de visitatiecommissie gesprekken gevoerd met de opleidingsverantwoordelijken, studenten, docenten, onderwijsondersteuners, alumni en werkveld. Het bezoekschema is toegevoegd als bijlage 2.

Als laatste stap in het proces heeft de commissie, conform het visitatieprotocol “Handleiding voor de externe kwaliteitszorg in het Vlaamse hoger onderwijs, Brussel, augustus 2015”, haar bevindingen en conclusies omtrent de te beoordelen generieke kwaliteitswaarborgen in voorliggend rapport vastgelegd. De opleiding werd hierbij in de gelegenheid gesteld om op het concept van het rapport te reageren.

DEEL 2

Opleidingsrapport

ARTEVELDEHOGESCHOOL

Bachelor in de Journalistiek

GENERIEKE KWALITEITSWAARBORG 2 - ONDERWIJSLEEROMGEVING

De commissie beoordeelt de onderwijsleeromgeving van de bachelor in de Journalistiek als voldoende.

Beoordeling 2014

In het visitatierapport 2014 kende de commissie de opleiding een onvoldoende toe voor de generieke kwaliteitswaarborg 2 'Onderwijsleeromgeving'.

De commissie stelde in 2014 vast dat het programma, het personeel en de voorzieningen een aantal belangrijke gebreken vertoonden met betrekking tot de vorming tot radio-, tv- en online-journalist. Door de te beperkte investeringen in personeel met relevante en recente praktijkervaring, ontbrak het de opleiding aan de nodige expertise en capaciteit om een programma uit te bouwen dat studenten voorbereidt op de journalistieke praktijk. Ook beschikte de opleiding niet over een echte redactieruimte. Dit alles leidde tot de onvoldoende aanwezigheid van een journalistieke sfeer in de opleiding. Studenten werden ook te weinig verplicht om in authentieke contexten buiten de schoolmuren aan de slag te gaan, waardoor zij pas tijdens de stage geconfronteerd werden met de reële verwachtingen van het werkveld.

Vanaf het begin van de opleiding was er voldoende aandacht voor schrijfvaardigheid. Tv, en meer nog radio, kwamen echter te weinig diepgaand en te weinig alomvattend aan bod om studenten toe te laten de beoogde competenties doorheen het programma te verwerven. Er werd te weinig gewerkt aan de mediumspecifieke vertaling van de vaardigheden en het ontwikkelen van andere noodzakelijke vaardigheden zoals het opbouwen van een audiovisueel journalistiek stuk of stemgebruik. Ook de aandacht voor een crossmediale benadering van de journalistiek moest versterkt worden. Het niveau van het radio-onderwijs was te weinig afgestemd op de vereisten van het werkveld. Hoewel de kwaliteit van het aangeboden tv-onderwijs beter was dan dat voor radio, moest er ook voor tv meer ruimte vrijgemaakt worden in het programma en diende dit onderwijs beter ingebed te worden in het geheel van de opleiding. Een rode draad doorheen de gesprekken met studenten en alumni vormde het tekort aan oefenmogelijkheden binnen een reële journalistieke omgeving.

De student-docent-ratio was in de opleiding minder gunstig dan bij de andere Vlaamse professionele bacheloropleidingen Journalistiek. In de gesprekken die de commissie voerde

tijdens het visitatiebezoek bleek meermaals dat de krappe personeelsomkadering als oorzaak werd gezien om bepaalde kwaliteitsverbeterende maatregelen niet te nemen. Hoewel een aantal van de aandachtspunten ook betrekking hadden op het medium print (bv. afwezigheid van een redactieruimte), beschikte de opleiding voor dit medium wel over genoeg en voldoende tot goed gekwalificeerd personeel, wat zich ook vertaalde in het programma, waardoor studenten wel een geschikte leeromgeving geboden werd. Voor de opleidingsonderdelen audiovisuele en nieuwe media, beschikte de opleiding evenwel over een te klein team met te weinig mensen die uitgebreide en actuele praktijkervaring konden inbrengen in de opleiding.

Deze campus beschikte over goed uitgeruste auditoria, leslokalen en computerklassen. Deze campus vormde een aangename studieomgeving. De commissie vernam echter dat de druk op de opleidings specifieke infrastructuur groot was.

Beoordeling hervisitatie

Het **curriculum** van de opleiding bestaat uit 180 studiepunten, evenredig verdeeld over drie schijven. In het curriculum zijn vijf leerlijnen te onderscheiden: Crossmediale journalistiek, Multimedia, Maatschappij, Talen en internationalisering en Zelfontplooiing. Om het belang van **crossmedialiteit** te benadrukken, vormt de klassieke opdeling radio, televisie en print niet langer het uitgangspunt van het curriculum. Ter vervanging werden **zeven beroepsrollen** gedefinieerd. Die beroepsrollen vormen de ruggengraat van de journalistieke praktijk binnen de opleiding. Binnen elk van die rollen komen de verschillende media aan bod en is crossmediaal denken en handelen het uitgangspunt. De beroepsrollen zijn: bronnen- en data-analist, tekstschrijver, nieuwsgager, in dialoog/interviewer, beeldenverteller, digital creative, en creatieve en ondernemende professional.

De opleiding heeft op deze manier de ontgoocheling na de vorige visitatie omgezet in positieve energie door een **nagelnieuw programma** uit de grond te stampen. Er is een duidelijke samenhang en opbouw (met ook leerlijnen) tussen de opleidingsonderdelen in het programma. In dit nieuwe programma komt de opleiding tegemoet aan de belangrijkste verzuchtingen van de vorige visitatie. Het programma sluit nu wel aan bij het digitale medialandschap: via de leerlijnen crossmediale journalistiek en multimedia leren de studenten media maken voor zowel traditionele als online media. De opleiding is erin geslaagd dit doorheen het hele programma consistent zichtbaar te maken. Positief is zeker dat ook uitgebreid aandacht wordt besteed aan data-analyse en datajournalistiek, die in tijden van big data en fake news steeds belangrijker worden, maar waarvoor op veel redacties nog maar beperkte expertise aanwezig is. De zeven beroepsrollen die zijn uitgewerkt, bieden een antwoord op een eerdere kritiek op het oude curriculum dat het onvoldoende duidelijk was welke functies toekomstige journalisten moesten kunnen vervullen in de media. Tijdens het visitatiebezoek werd verduidelijkt dat voor de ontwikkeling van deze rollen vertrokken is vanuit het team, maar deze zijn ondertussen ook bevestigd door het werkveld.

Om te zorgen dat de opleiding ook in de toekomst up-to-date blijft, zijn een aantal structuren geïnstalleerd waaronder interne **overlegorganen** en professionaliseringstrajecten voor personeel zodat ze zich blijvend kunnen bijscholen. De commissie meent dat dit essentieel is in het kader van een steeds veranderend beroepenveld. De rollen zijn immers in voortdurende evolutie. Daarom dient de opleiding te bewaken dat deze verankering blijvend is. De commissie stelde immers vast dat de Opleidingsadviesraad (OAR) niet vaak samenkomt en het aantal deelnemers in de praktijk beperkt is. De opleiding dient naar de toekomst toe met alle stakeholders te meten of de rollen blijvend op de juiste manier worden ingevuld. Intervisie met de andere opleidingen in de Journalistiek kan hiertoe eveneens bijdragen. Ook een constante toets aan de zeven beroepsrollen kan hierbij helpen.

Het onderwijsconcept dat aan de basis ligt van deze opleiding is duidelijk en sluit aan bij de hedendaagse visie op leren en instructie. Dat weerspiegelt zich ook in de gehanteerde **werkvormen**. De opleiding combineert verschillende werkvormen, waaronder veel activerende werkvormen, en zet ook in op 'nieuwe' werkvormen zoals 'flipped classroom' en 'blended learning'. De aanzet tot afstandslernen en blended learning moet in de toekomst nog verder uitgewerkt worden. Het feit dat hiertoe de nodige expertise aangetrokken is, vindt de commissie positief. Door de praktijkgerichte onderwijsvormen en projectmatige aanpak kunnen studenten op uiteenlopende wijze hun talenten en specifieke interesses laten zien in keuzes en eigen werk. Tijdens het visitatiebezoek bleek dat de opdrachthouder onderwijsontwikkeling en de verantwoordelijke blended learning trachten een impact te hebben op het stimuleren van nieuwe en aangepaste onderwijsvormen.

In schijf 1 kan volgens de commissie de betrokkenheid van de studenten bij de **journalistieke praktijk** verstevigd worden. Bij aanvang van de opleiding blijven de studenten qua journalistieke praktijk nog op hun honger zitten. Zo kan de opleiding ook meer inzetten op stem en uitspraak in de eerste schijf.

In het tweede semester van het derde jaar vertrekken studenten gedurende tien weken op een **stage** waarbij competenties afsluitend getoetst worden binnen een authentieke beroepscontext. De studenten kiezen zelf hun (eventueel internationale) stageplaats op basis van interesses en talenten binnen een brede journalistieke context. De studenten reflecteren op het eigen professionele handelen via een tussentijdse zelfevaluatie, een supervisiemoment en de reflectie in het stageverslag. De mentor op de stageplaats ondersteunt de student bij het uitvoeren van de dagelijkse opdrachten en geeft hierop feedback. De begeleider vanuit de opleiding ondersteunt periodiek en geeft feedback op basis van de input van de stagementor en de zelfreflecties van de student. De commissie meent wel dat de opleidingsverantwoordelijken de stageplaatsen beter en structureler dienen te screenen. De studenten melden dat in enkele gevallen de stageplaatsen minder geschikt bleken om de doelstellingen van de stage te realiseren.

In de derde schijf volgen alle studenten een verplicht **internationaal project**: in kleine groepen trekken ze tijdens het 'Over de grenzen-project' zelfstandig naar een zelfgekozen plek in Europa om er op het ritme van een buitenlandreporter journalistiek crossmediaal werk te maken. Via sociale media brengen ze hun werk en de making-of aan de man. Dit vindt de commissie een goede praktijk. Daarnaast krijgen studenten in het programma ook de kans om via buitenlandse ervaringen of Int@Home hun internationale en interculturele competenties te versterken. De opleiding denkt na om in de toekomst een **Engelstalige variant** van de opleiding op poten te zetten. De commissie vindt dat op zichzelf een goed idee, maar raadt toch aan om in eerste instantie de beschikbare energie in te zetten voor het verder optimaliseren en bestendigen van de Nederlandstalige basisopleiding.

Het totaal aantal **inschrijvingen** in de opleiding daalde de laatste jaren sterk. De commissie stelde vast dat de opleiding inspanningen doet om het aantal nieuwe inschrijvingen opnieuw te laten toenemen. Het nieuwe curriculum trekt doelbewust de kaart van een bredere profilering van de opleiding om zo een ruimer publiek van studenten aan te trekken. De valkuil waar de opleiding zich voor moet behoeden, is dat ze zich niet te hard gaat profileren op de domeinen communicatie of marketing. De basisfocus moet ook in de toekomst op journalistiek blijven liggen. De commissie beveelt daarom aan dat de opleiding duidelijk communiceert naar potentiële studenten dat ze een crossmediale opleiding is die in haar curriculum, naast de focus op journalistiek, ook het brede werkveld rond communicatie en marketing opneemt.

De opleiding monitort de studeerbaarheid en de **doorstroom** van de studenten. De studenten waarmee de commissie sprak gaven aan dat de opleiding vlot studeerbaar is. Op basis van de

beschikbare cijfers constateerde de commissie echter dat de doorstroom van de studenten haperend is. De opleiding dient op dit vlak meer de vinger aan de pols te houden om de oorzaken te detecteren. Daarnaast geven de studenten aan dat er vooral nog aandacht nodig is voor de praktische details in de opleiding. Deze hebben vooral betrekking op een betere afstemming van werklust tussen verschillende opleidingsonderdelen en een duidelijke communicatie van de opleiding omtrent de gestelde verwachtingen van sommige opleidingsonderdelen. De studenten geven aan dat de communicatie meermaals eerder last-minute en chaotisch verloopt. De sterke betrokkenheid van de studentenvertegenwoordigers draagt bij tot de optimalisering hiervan. De studentenraad heeft hiertoe geregeld suggesties ter verbetering.

De aanwerving van een **opdrachthouder onderzoek** heeft sinds dit academiejaar ook geleid tot het nieuwe opleidingsonderdeel 'Onderzoeksvaardigheden' waar studenten een wetenschappelijk onderzoeksproces doorlopen. Dit is een relevante aanvulling op de traditionele journalistieke researchvaardigheden die wel al in de opleiding aan bod kwamen. Gezien een hoog percentage studenten na de opleiding verder studeert in een academische masteropleiding, waar dergelijke vaardigheden essentieel zijn, is het een pluspunt dat zij al tijdens hun professionele bacheloropleiding in aanraking komen met toegepast onderzoek.

De **bachelorproef** geldt als sluitsteen van de opleiding. Er werd een bachelorproef-concept ontwikkeld waarbij de student niet langer individueel maar in een crossmediaal samengestelde redactie aan een journalistiek eindproduct werkt. Elke bachelorproef-groep wordt gecoacht door een interne en een externe begeleider. De commissie vindt dit een goede praktijk die ook door de studenten wordt geapprecieerd. De bachelorproef start met een creatieve bachelorproef-week waarbij mensen uit het brede werkveld inspiratiesessies geven. Tijdens de stageperiode hebben de studenten de mogelijkheid om research te doen, hun netwerk functioneel uit te breiden en eventuele publicatiemogelijkheden te verkennen. De studenten benoemen de begeleiding tijdens de bachelorproef als vlot.

De opleiding heeft sterk ingezet op een nieuwe en meer open personeelscultuur. Daarnaast heeft de opleiding het curriculum ook inhoudelijk versterkt door de aanwerving van nieuwe **personeelsleden** wat het mogelijk maakt om in te zetten op crossmediale en multimediale journalistiek. De eerder geschetste daling van het aantal studenten resulteerde de voorbije jaren in een inkrimping van het personeelsbestand. Conform de talentgerichte aanpak van het personeelsbeleid werd voor die medewerkers waar mogelijk een oplossing gezocht door mobiliteit naar een andere opleiding binnen de Arteveldehogeschool. Om in deze context de ambities van het herstelplan toch te kunnen waarmaken en de noodzakelijke expertise voor de invulling van het nieuwe curriculum mogelijk te maken, zorgde de algemene directie van de hogeschool voor twee extra voltijdse equivalenten (VTE). Gezien veel personeelsleden echter een deeltijdse (vaak ook minder dan 50%) aanstelling hebben, is het volgens de commissie wel noodzakelijk om goed te blijven opvolgen dat zij zich voldoende bij de opleiding betrokken voelen, dat zij voldoende op de hoogte zijn van het reilen en zeilen in de opleiding, en dat zij voldoende bereikbaar zijn voor studenten. Tijdens het visitatiebezoek kwamen de medewerkers van de opleiding alvast over als een enthousiaste ploeg.

Door te werken met **gastdocenten** en gastsprekers creëert de opleiding ruimte om voldoende flexibel te kunnen inspelen op innovaties in het journalistieke landschap en om bijkomende expertise binnen de opleiding te halen. Gastdocenten leunen nog vaak aan bij lokale media of media waar de opleiding een rechtstreekse band mee heeft. De kwaliteit van de gastdocenten is volgens de commissie in stijgende lijn, maar hier kan nog winst geboekt worden via leven-langenleren en het blijvend bij-de-tijd houden van de docenten die uit een vroegere niet-crossmediale situatie komen.

De commissie heeft een bezoek gebracht aan de **materiële voorzieningen** van de opleiding. De commissie apprecieert dat een aantal klassieke lokalen zijn omgebouwd tot redactielokalen in authentieke context. Dit laatste sluit aan bij het onderwijsconcept van de opleiding. Ook is er ruimte om in een redactionele setting te brainstormen. De commissie acht het positief dat jaarlijks investeringen gedaan worden om verouderd materiaal te vervangen door nieuwe en up-to-date toestellen. Studenten geven aan dat er soms schaarste is wat betreft beschikbare materialen, wat door de opleiding nog meer moet bewaakt worden.

De opleiding verwacht van de studenten dat ze een bepaalde **basisinvestering** maken in het benodigde journalistieke materiaal waaronder een camera. Studenten voor wie dit financieel niet evident is, kunnen terecht bij de dienst studentenvoorzieningen voor ondersteuning hierbij. De opleiding stelt zelf ook een aantal toestellen ter beschikking voor studenten, wat niet evident is gezien de grote studentenaantallen. De commissie meent dat het belangrijk is dat de opleiding potentiële studenten duidelijk informeert over de financiële investeringen die ze van hen verwacht.

Chamilo, de digitale leeromgeving van de hogeschool, is een communicatie- en instructiekanaal dat ook ingezet wordt voor blended learning. Elke leereenheid heeft er een eigen cursus. Chamilo wordt als 'functioneel' benoemd maar geeft een achterhaalde indruk, zo beamen ook studenten en docenten. Sommige docenten en vele studenten gebruiken daarom Facebook en Google Docs als communicatie- en distributiekanaal.

De opleiding ontwikkelde een eigen platform: **Voetweg66**. Hiermee wil de opleiding het werk van studenten explicieter tonen aan de buitenwereld en appelleren aan de fierheid van studenten en docenten. Studenten publiceren zelf hun werk op het platform, de opleiding zorgt dat de beste werken online komen. De rubriek Grow bundelt het werk per student. Zo bouwt de student een portfolio op en krijgt hij ook zicht op het eigen leerproces. De commissie benoemt Voetweg66 als portfolio een goed uithangbord voor de studenten en recent afgestudeerden. Het is een uitstekende exponent van het crossmediale karakter van de opleiding. Het is een meerwaarde dat studenten via Voetweg66 gestimuleerd worden om een eigen portfolio aan te leggen dat bovendien gemakkelijk vindbaar en doorzoekbaar is voor potentiële werkgevers. De geloofwaardigheid van het platform kan echter nog groter worden indien een groter aantal werkstukken worden gepubliceerd. De opleiding is zich hiervan bewust en heeft al stappen ondernomen om dit in de toekomst verder te faciliteren.

Concluderend meent de visitatiecommissie dat de opleiding haar curriculum sterk verbeterd heeft. De oorspronkelijke centrale doelstelling uit het herstelplan om 'de crossmediale journalist' op te leiden is ondertussen geëvolueerd naar 'het opleiden van journalisten die kunnen functioneren in een crossmediale omgeving'. De verschillende opleidingsonderdelen, aangeworven expertise en voorzieningen dragen hier gezamenlijk aan bij. De studenten ervaren de onderwijsleeromgeving als samenhangend. De opleiding kiest voor een benadering waarin de 'zeven beroepsrollen' en de crossmedialiteit centraal staan. Ze trekt deze benadering door van het begin tot het einde. Alles blijkt goed op elkaar afgestemd en wat minstens zo belangrijk is: er zijn controlemechanismen in werking die de ontsporingen kunnen voorkomen of herstellen. Toch is er ook nog af en toe 'chaos' in de praktische organisatie van het curriculum. De spanning in het werkveld tussen journalistiek en communicatie/pr wordt door de opleiding goed opgepakt. De commissie besluit dat de kwaliteit wordt geborgd en kent dan ook de score voldoende toe aan generieke kwaliteitswaarborg 2 'onderwijsleeromgeving'.

GENERIEKE KWALITEITSWAARBORG 3 - GEREALISEERD EINDNIVEAU

De commissie beoordeelt het gerealiseerd eindniveau van de bachelor in de Journalistiek als voldoende.

Beoordeling 2014

In het visitatierapport 2014 kende de commissie de opleiding een onvoldoende toe voor de generieke kwaliteitswaarborg 3 'Gerealiseerd eindniveau'.

Op basis van de gesprekken met alle betrokkenen, het cursusmateriaal, de toets- en evaluatieopgaven en de ingekeken afstudeerprojecten, meende de commissie dat de opleiding haar doelstellingen in voldoende mate realiseert bij studenten die de profilering print kozen. Voor studenten die kozen voor de profilering radio en in mindere mate tv-journalistiek bood het programma evenwel onvoldoende garanties dat de domeinspecifieke leerresultaten bereikt werden. De afstudeerprojecten en andere journalistieke producten die de commissie had bekeken en beluisterd, voldeden niet aan het predicaat 'uitzendbaar'. De opbouw, het (zelden eigentijdse) format en het gebrek aan creatieve invalshoeken maakte dat niet voldaan werd aan de verwachtingen die aan een journalistiek product gesteld werden door het werkveld. Ook het stemgebruik en de presentatietechnieken van de studenten voldeden niet. Deze tekortkomingen maakten dat het domeinspecifiek leerresultaat 5 'informatie verwerken in correct Nederlands tot een publiceerbaar/uitzendbaar eindproduct' niet gerealiseerd werd door studenten die de profilering radio en tv kozen.

Beoordeling hervisitatie

De commissie meent dat de opleiding een duidelijke **visie op toetsing en evalueren** heeft ontwikkeld met aandacht voor "constructive alignment" waarbij de doelstellingen, werkvormen en toetsen in lijn zijn. Op basis van de examens en werkstukken is de commissie tevreden dat er gekozen wordt voor een variatie van toetsvormen met aandacht voor de sterk praktijkgerichte component van de opleiding. De toetsing gebeurt zo veel mogelijk in een (gesimuleerde) redactieomgeving. Externe opdrachtgevers en vakexperten worden betrokken bij de evaluatie. De opleiding hanteert in grote lijnen vijf evaluatievormen: mondeling, schriftelijk, rapporten, werkstukken en observatie. Binnen één examen kan een mix aan vragen en opdrachten gehanteerd worden. Kennis, vaardigheden en attitudes worden zo veel mogelijk geïntegreerd getoetst. Het aantal schriftelijke examens neemt af doorheen de jaren terwijl de andere werkvormen toenemen. Dit is een gangbare aanpak die studenten de tijd geeft om te groeien en hun vaardigheden aan te scherpen. Positief is volgens de commissie ook dat er ingezet wordt op het gradueel verplaatsen van de verantwoordelijkheid enkel bij de docent naar een gedeelde verantwoordelijkheid door middel van peer-assessment en self-assessment. De studiefiches bevatten de nodige specificaties waaronder eindcompetenties, doelstellingen, inhoud, werkvormen, beoordelingsvormen en evaluatie die uitgebreid toegelicht worden.

De opleiding gebruikt de **beoordelingsschaal** van de Arteveldehogeschool en hanteert een correctiesleutel per opleidingsonderdeel. Die correctiesleutel maakt duidelijk hoe een numerieke score tot stand komt. Bij het opmaken ervan worden docenten ondersteund door de opdrachthouder onderwijsontwikkeling. Vanuit de centrale dienst Onderwijsontwikkeling en Internationalisering werden richtlijnen ontwikkeld voor het opstellen van goede correctiesleutels. De commissie stimuleert de opleiding om meer te werken met rubrics in de beoordeling van verschillende opleidingsonderdelen.

Na de publicatie van de punten hebben de studenten de kans om op de feedbackdag inzicht te krijgen in de verschillende scores. De commissie vernam van de studenten dat ze terecht kunnen

bij de docenten, begeleiders en de trajectcoach voor het inkijken van examens, de bespreking van resultaten en hun studievoortgang. Er wordt volgens de commissie dan ook sterk ingezet op feedback. Dit gebeurt niet enkel aan het einde van een traject maar vooral ook formatief in functie van het verbeteren van de resultaten. Ook de stage (zie GKW 2) en dan voornamelijk de beoordeling ervan wordt in dit kader door alle betrokkenen in de opleiding geapprecieerd. De commissie kon hiertoe verschillende verslagen inkijken.

De opleiding is trots op haar '**Over de grenzen-project**'. In dit opleidingsonderdeel, waarmee de studenten hun opleiding afronden, worden (vreemde) talen en journalistieke competenties geïntegreerd en in een authentieke en internationale context getoetst. De studenten worden beoordeeld op het maken van een crossmediaal product waarbij zij op zoek gaan naar een onderwerp met een internationale invalshoek. Het eindproduct en het voorbereidingstraject (keuze onderwerp, reisplan, research) leiden tot een groepsscore. Elke student neemt ook individueel een interview af. Samen met het reflectieverslag leidt dat tot een geïndividualiseerde score. Met een pluscriterium kunnen de studenten excelleren op ondernemingszin. De publicatie van het werk wordt extra beloond. Om de kwaliteit van de toetsing te bewaken, gebeurt de beoordeling door minimaal twee docenten. Daarbij gebruiken ze een transparant beoordelingsschema waarin de te beoordelen componenten omschreven staan. Dit project wordt door de studenten als een meerwaarde van de opleiding beoordeeld. De commissie heeft de gelegenheid gehad verschillende van deze projecten te kunnen bekijken en is tevreden over de aanpak van het 'Over de grenzen-project'.

De **bachelorproef** (zie GKW 2) is een groepswerk waarvan de evaluatie gebeurt via een individueel assessment voor een jury, waarin naast de bachelorproef-begeleider en een tweede beoordelaar ook een externe begeleider zetelt. De studenten krijgen zowel een individuele als een groepsscore. De commissie heeft de mogelijkheid gehad om verschillende bachelorproeven voor aanvang van het visitatiebezoek te onderzoeken. Het crossmediale uitgangspunt van de bachelorproeven is duidelijk aanwezig in het onderzochte materiaal. Het concept van de bachelorproef zit goed in elkaar, meent de commissie. Er is een duidelijke visie, begeleiding en beoordeling aanwezig. Er is aandacht voor zowel proces- als productcriteria. Ook bij de bachelorproef wordt er gebruik gemaakt van peer assessment. De bachelorproeven zijn doorgaans van hoge kwaliteit en voldoen aan de vereisten van frisse, moderne journalistiek.

Tijdens het visitatiebezoek heeft de opleiding de commissie overtuigd van de aanpak van de **bachelorproef als groepswerk**. De commissie is overtuigd van de wijze waarop individuele inzet en competenties door de betrokken docenten ingeschat worden. Een logboek, zelfreflectie, wekelijkse contactmomenten en een individuele verdediging van de bachelorproef zijn enkele garanties. De keuze voor een groepsproduct ligt in lijn met de huidige werkcontext waar een journalist vaak in terecht zal komen. De commissie vindt het positief dat er zowel een groepsscore als een individuele score gegeven wordt. De commissie stelde vast dat de studenten een objectieve beoordeling krijgen. Een suggestie van de commissie is om de bachelorproef aan te vullen met een schriftelijk peer assessment op basis van verschillende criteria die ook worden toegepast voor andere opleidingsonderdelen. Dit maakt mogelijk de bijdrage van individuele studenten in een groepswerk beter te kwantificeren.

Heel positief vindt de commissie dat nadruk wordt gelegd op het effectief **publiceren** van de bachelorproef. Dit gebeurt via het eerder genoemde Voetweg 66. Een initiatief als Voetweg 66 vindt de commissie een goede praktijk. De opleiding kan Voetweg 66, zoals eerder aangegeven, nog intensiever promoten bij het beoogde werkveld. Op die manier kan het werkveld uitgebreid kennis maken met de verworven competenties van de jong afgestudeerden. De commissie kreeg de indruk dat er sterk is ingezet op 'de buitenkant naar binnen brengen' onder andere door het

betrekken van werkveld en gastdocenten, maar dat anderzijds nog werk is aan 'binnen naar buiten brengen'. Als de opleiding de referentie wil worden in haar genre, moet ze meer uitpakken: zowel inhoudelijk als marketinggewijs.

De meeste studenten waarmee de commissie sprak, hebben de ambitie om journalist te worden en geven aan daar ook klaar voor te zijn bij het afronden van de opleiding. Nochtans leeft bij velen van hen de perceptie dat een **bachelordiploma onvoldoende** zal zijn om toekomstige werkgevers te overtuigen omdat die werkgevers volgens hen vooral uitkijken naar afgestudeerden met masterdiploma's. Uit cijfers blijkt ook dat 68% van de studenten na afronding van de opleiding verder studeert. Daarvan studeert 58% verder in een masteropleiding. De helft van de studenten die verder studeert, kiest voor de master Communicatiewetenschappen. Deze tendens toont het belang aan van het gestarte overleg met de UGent vakgroep Communicatiewetenschappen om de curricula meer op elkaar af te stemmen.

Een grote groep studenten komt uiteindelijk niet in de journalistiek terecht, maar in **andere redactionele contexten**. In die zin is het ook begrijpelijk dat de opleiding studenten hier op voorbereidt (via onder meer opleidingsonderdelen als Journalistieke Contexten). De bezorgdheid van de commissie hierover werd uitgebreid behandeld tijdens het visitatiebezoek met verschillende gespreksgroepen. Hieruit bleek duidelijk dat de kern van de opleiding op journalistieke skills blijft liggen. Uit de gesprekken met opleidingsverantwoordelijken en het werkveld bleek dat ook vanuit de niet-journalistieke redactiecontexten de vraag komt naar het inzetten van studenten journalistiek net omwille van hun journalistieke redactionele en technische vaardigheden. Dit werkveld is positief over de inzetbaarheid van de studenten en vindt ook de keuze voor crossmediale insteek positief. De brede inzetbaarheid van de studenten wordt geapprecieerd. Het uitstroombesluit focust eveneens op het uitbouwen van een duurzame relatie met alumni. Sommigen onder hen worden nadien als gastdocent uitgenodigd.

Concluderend meent de visitatiecommissie dat de opleiding Journalistiek er in geslaagd is een op de opleiding toegespitst toetsbeleid op te stellen. De commissie oordeelt positief over de validiteit, de betrouwbaarheid en de transparantie van de beoordeling, de toetsing en de examinering van de studenten. Alle betrokkenen zijn duidelijk goed op de hoogte van de criteria. Ook de stage en dan met name de beoordeling ervan wordt door alle betrokkenen bij de opleiding geapprecieerd. De bachelorproef is een dynamisch en gepubliceerd werkstuk dat het goede eindniveau van de opleiding aantoont. De opleiding interpreteert 'journalistiek' in de brede zin van het woord. Die interpretatie is in overeenstemming met het reële spanningsveld in het werkveld en met de noden op de arbeidsmarkt. De commissie besluit dat de kwaliteit wordt geborgd en kent dan ook de score voldoende toe aan generieke kwaliteitswaarborg 3 'gerealiseerd eindniveau'.

INTEGRAAL EINDOORDEEL VAN DE COMMISSIE

Generieke kwaliteitswaarborg 1 – Beoogd eindniveau (2014)	V
Generieke kwaliteitswaarborg 2 – Onderwijsleerproces (2018)	V
Generieke kwaliteitswaarborg 3 – Gerealiseerd eindniveau (2018)	V

Gegeven de bovenstaande positieve scores die bij de herbeoordeling aan generieke kwaliteitswaarborgen 2 en 3 werd toegekend, en overwegende de positieve score die aan generieke kwaliteitswaarborg 1 in het visitatierapport uit 2014 werd toegekend, is het eindoordeel van de bachelor in de Journalistiek van de Arteveldehogeschool, conform de beslisregels, voldoende.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Personalia van de leden van de visitatiecommissie

Bart Brouwers

Bart Brouwers is historicus van opleiding en heeft een carrière in de journalistiek. Hij was onder meer hoofdredacteur van de Nederlandse regionale krant De Limburger en van het gratis landelijke dagblad Spits. Brouwers bedacht voor Telegraaf Media Groep het lokale nieuwsplatform dichtbij.nl en rolde dat over het gehele land uit. Sinds 2015 is Brouwers hoogleraar journalistiek aan de Rijksuniversiteit Groningen. Daarnaast is hij eigenaar van Media52 BV, een mediabedrijf dat via onder meer websites, boeken, kranten en events journalistieke informatie verschaft over de wereld van innovatie. Brouwers begeleidt diverse journalistieke startups.

Sarah Van Leuven

Sarah Van Leuven is doctor in de communicatiewetenschappen en is verbonden als professor aan de vakgroep communicatiewetenschappen van de Universiteit Gent. Ze heeft een onderwijsopdracht voor de opleidingsonderdelen “Actuele Aspecten van Journalistiek” (masterjaar, afstudeerrichting journalistiek), “Politiek en Media” (masterjaar) en “Content and Textual Analysis” (derde bachelorjaar). In 2013 werkte ze een doctoraat af over nieuwsbronnen in buitenlandberichtgeving. Momenteel voert ze onderzoek naar de nieuwsinhoud (internationaal nieuws), naar innovatieprocessen in journalistieke productie, en naar veranderende nieuwsconsumptiepatronen.

Nicholas Lataire

Nicholas Lataire is hoofdredacteur bij VTM Nieuws. Zijn journalistieke carrière begon hij bij Het Nieuwsblad/De Gentenaar, als regionale reporter. Nadien maakte hij de overstap naar het actualiteitenmagazine Telefacts, op VTM. Daar maakte hij onder meer reportages met Vincent Kompany, de ouders van Madeleine McCann en Jill Peeters. Nicholas Lataire was anderhalf jaar redactiechef bij de krant De Gentenaar en werd dan teruggehaald naar VTM om er eerst eindredacteur van het nieuws te worden en sinds 2010 hoofdredacteur van de redactie van VTM NIEUWS. Op zijn 30ste, ging hij aan slag als één van de jongste hoofdredacteurs ooit. Hij werd ook geselecteerd voor het Senior Fellowship van de Amerikaanse nieuwszender CNN, waar hij in een internationaal team stage liep ‘op leidinggevend niveau’.

Tammy Schellens

Tammy Schellens is doctor in de pedagogische wetenschappen en is verbonden als professor aan de vakgroep onderwijskunde van de Universiteit Gent. Zij heeft een onderwijsopdracht voor de opleidingsonderdelen “didactische werkvormen” (derde bachelorjaar) en “Onderwijstechnologie” (eerste masterjaar); zij is ook verantwoordelijk voor een aantal vakken in de specifieke lerarenopleiding (vakdidactiek psychologie, vakdidactiek psychologie en pedagogische wetenschappen en didactiek gedrags- en maatschappij- wetenschappen. Haar onderzoek richt zich op het gebruik van innoverende didactische werkvormen, onderwijstechnologie en de effecten van computerondersteund samenwerkend leren (CSCL) en de randvoorwaarden die de positieve impact ondersteunen.

Tine Oyen

Tine Oyen is afkomstig uit Halen, Limburg. Ze studeert journalistiek aan de Hogeschool PXL in Hasselt. Ze koos voor de verdieping radio en tekst. Nu zit ze aan de laatste loodjes, want ze zit in haar laatste jaar. Tine droomt om te werken op een nieuwsredactie. Daarom koos ze voor VTMNieuws als haar stage plaats. Een week voor ze zou starten kreeg ze een aanbod van TV Limburg. Nu doet ze haar stage als beeldjournalist waar ze alles zelf moet doen van filmen tot monteren.

BIJLAGE 2

Bezoekschema Arteveldehogeschool

Dag 1

13:00–16:00	intern beraad + lunch
16:00–17:30	opleidingsverantwoordelijken
17:30–18:00	intern overleg
18:00–19:00	alumni + beroepenveld
19:00	avondmaal

Dag 2

09:00–09:30	intern beraad
09:30–10:30	studenten (+ alumni)
10:30–10:45	intern overleg
10:45–12:00	docenten en onderwijsondersteuners
12:00–13:00	middagmaal + inkijken documenten
13:00–14:00	faciliteiten
14:00–15:00	spreekuur + intern overleg
15:00–15:30	opleidingsverantwoordelijken
15:30–17:00	afsluitend beraad
17:00	mondelijke rapportering